

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. — A gazd. főkönyvet tájainak: egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklámok a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkesztő és kiadja:
A muraszombati gazd. főkönyvet.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztéségi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábnos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyiltér petitsora 25 kr.

Jegyzőkönyv

felvetett Muraszombath 1892. évi augusztus hó 27-én és 28-án, a muraszombati önk. tiszoltó-egylet 10 éves fenállásának s zászlószentelésének ünnepe alkalmából és tárgyában.

A muraszombati önk. tiszoltó-egylet összes tagjai hazafias lelkesedéssel s áldozatkészséggel óhajtották, hogy a muraszombati önk. tiszoltó-egylet 10 éves fenállásának és zászlószentelésének méltóságához képest emlékművet rendeztessék. Az emlékművet közelédesét már napok előtt jelezte a sétatéren folyt lázas munkálkodás és a házakról lefüggő nemzeti színű lobogók hirdették a nap fontosságát.

A megelőző napon, f. évi augusztus hó 27-én d. u. 4 óraker történt a bejelentett egyleték ünnepélyes fogadása a helybeli tiszoltók által gf Szápáry Pál t. főparancsnok Ó méltósága vezetése alatt. — Este 8 óraker a tiszoltók, a dalárda s a zenekarok lampionok fényében, követeve a város közönségétől, a várkastélyba vonult, hol a zászlóanya gróf Szápáry Gézáé Ó nagyméltósága magas vendégeivel együtt végig hallgatta a tiszteleter felajánlott szerenádót. Gróf Szápáry Géza kir. főudvarmester Ó nagyméltósága benső meghatottsággal mondott a közönségnek őszinte köszönetet a zászlóanya iránt tanusított ezen figyelemért.

Ennek b. fejztével a tiszoltósapat induló mellett kivonult a várkerből a sétatérre s onnét a „Magyar Koroná”-hoz czimzett vendéglobé az ismerkedési estélyre vonult. Aug. hó 28-án reggel taraszklövések s a zenekar hangjai ébresztették a csendes városka nyugvó közönségét.

Nyolcz óraker a testületek és hivatalosan működő személyek a sétatérről zenező mel-

lett a vártemplomba vonultak, hol Bozer Venczel várbeli lelkész által grf Zehy ömeltósága segédlete mellett mondott misén az oltár jobboldalán főt. Bagáry József mártonhelyi, a baloldalán főt Gáspár Ferenc helyb. plebános urak egyházi öltönyben foglaltak helyet; — a zászlóanya az erkélyen állt, az oltár előtt a koszorúslányok, a templom-hajóban a hivatalos személyek s a tiszoltók parancsnokai voltak. A templomba be nem férő vendégek egy része a vár udvarán helyezkedett el.

A mise alatt Takács Kammermayer Irma urnó, Eberl Roza urhölgy. Krausz Miksa, Valparits István urakból álló gyeksar meghat előadásban éreket egyházi éneket, főt. Gáspár Ferenc helybeli plebános ur magyar nyelven olvasta az evangéliumot s imát mondott a zászlóra, minek végzetével az alsó-lendvai zenekar a „szózatot” játszotta el.

Mise után a sétatéren gyülekeztek a zászlószentelésnél közreműködő egyletek és testületek; gróf Szápáry Gézáé öngyméltósága a zászlóanya pont 10 óraker jelent meg s nyájias mosolylyal fogadta a közönség üdvözléseit. Szeretetteljes megjelenésével mint-ha villámszikra hatotta volna át a közönséget, csak az öröm s a szeretetnek lángja ragyogott. — Ó nagyméltósága a zászlóanya a koszorúslányok kíséretében a sátorba, a zászlószentelés helyére ment s az asztalra elhelyezett zászló előtt foglalt helyet. — A zászlóanya körül csoportosultak a fényt s önepepilyt emelő koszorúslányok: B. rke Irén, Eberl Angyalka, Koltay Hermin, Kropff Fanni, Moszt Gizella, Moszt Juci, Murlasics B rta, Murlasics Mariska, Szukovich P. a. u. a, W. genhofer Adel, Veniss Nucza urhölgyek. Ekkor ft. Gáspár Ferenc helybeli plebános beszunelté a zászlót.

Bagáry József mártonhelyi plebános előlépve, az alábbi szivreható szóuoakat mondotta el:

„Istenek dicsőség, embernek segítség!”

Igy hangzik a mai örömnappunk jelzava Nagyméltóságu Grófnó és melyen tisztelt önkentes tiszoltó-egyleti tagok!

Üdv neked szép hazám! Kétszeres üdv neked kedves szülőhelyem és háromszoros üdv Önöknek, akik e szép örömnapot nekünk szereztek!

Ha visszatekintünk lelki szemünkkel az ó korba, — ha sorba vesszük az akkor kiváltképen szereplő nemzeteket, mindenütt észlelünk bizonyos jelvényeket, melyek alatt vívtak véres harcaikat és amely jelvények elővételből merítették lelkesedéseiket és bátorságukat. Ily lelkesítő jelvény volt az izraelitákra nézve a frgysekényre, a perzsiakra nézve a feltűzött sugaras nap alakja, a rómaiakra az elővitt sasok és utóbb a törökökre nézve a feltűzött felhald alakja és jól tudjuk mily világründítő csaták vívtak ezen lelkesítő jelvények elővetele mellett.

Már most bátor vagyok azon kérdést koczkatatni, hogy mily jelvények alatt vívtak honzerző és honfentartó csatáikat a mi ország-világ előtt hírneves őseink? Erre nekem könnyű megadni a feleletet, ha tekintetbe veszem ama világra szóló körülmény, hogy Szent István, Szent László királyok a kereszténységnek ezen legvirtebb dalilái ugyanakkor annak legdicsebb terjesztői s levén — csakis keresztény jelvények alatt hőditették el az akkor élő nemzetsegtől a három hatalmas bérzét és büszke folyamú szép hont: a mi édes magyar hazáinkat.

„Eu touto nika” vagyis „ezen jelben fogsz győzni”, ugy nyilatkozott meg a Gondviselő Nagy Konstantin szemei előtt 400 évvel Krisztus születése után, midőn vívté hadur Maxentius trónbitor ellen és döntő csatára felvonultak — és egi jelvény nem volt egyéb, mint a kereszténységnek legdicsebb jelvénye — a szent kereszt jele. Vitéz őseink tehát jelvényeikre, vagyis hadi zászlóikra a szent kereszt jelet vagy pedig egi szű anyánk, mennyei patronánk: „Patrona Hungariae” képet tűztek és ezen szent jelvények alatt har-

NYILVÁNOSÍTÁS

Az Athenaeum kézi lexikona.

(A tudományok enciklopédiája, különös tekintettel Magyarországra. Szakfőrnek közreműködésével szerkeszti dr. Acásdy Ignác, a m. tud. akadémiá lev. tagja. Első kötet, A—K. Ötvenegy képpel és műmálművel.)

A lexikonok fontosságát és gyakorlati hasznát ma már nem szükséges hosszasan bizonyítgatni. A külföldi ilyenmű vállalatok óriási elterjedése eléggé mutatja, mily jelentőségre emelkedtek a tudás és műveltség s közhasznú segédkönyvei. — Minden írni s olvasni tudó embernek bő alkalma nyílik, hogy szükséges voltakot tapasztalja. Hány kifejezés-el, fogalommal, névvel találkozik lépten-nyomon a hány új vívmányát, felfedezést találmányt hall emlegetni mindennap, melyekre nézve önmaga előtt szegénynek-zve kell megvallania, hogy nincs velük tisztában s szükségét érzi, hogy felvilágosítást nyerjen róluk. De hova forduljon felvilágosításért a nélkül, hogy attól ne kelljen tartania, hogy mások előtt a tudatlanság gyanujába jön? A felelet egyszerű: valamely lexikonhoz. Csakhogy a magyar embernek eddig nem volt könyvé, igényeinek megfelelő lexikonja talánia. A régiebb magyar i merettárak elavultak, az idegen nyelvű lexikonok pedig épen a minket legközelebből érdeklő tudnivalóinkat nincsenek figyelemmel s vagy egyáltalán nem találjuk meg bennük a kívánt utbagyástást, vagy csak elégtelen s megbízhatlan, sőt sokszor rosszakaratú információt nyertünk. Az utóbbi tekintetben legyen elég csak a nálunk

is nagyon elterjedt Mayer-féle Konversations-Lexikonra hivatkozni, melynek magyarellenes tendenciáit nemrég leplezte le sajtnók.

Ily viszonyok közt valószággal hazafis lett volt az Athenaeum-társulatnak azon vállalkozása, hogy e teren az általános érzelit szükségét egy kisebb terjedelmű s ezért olcsóbb, de ennek dacára helyes arányok szerint, teljesen magyar szemleiben szerkesztett és díszesen kiállított Kézi Lexikon által elégítse ki. Híromnegyed éve, hogy a vállalat dr. Acásdy Ignácnak, a m. tud. Akadémiá lev. tagjának s ismert nevű jeles történészek szerkesztésében, szakfőrnek közreműködése mellett megindult s az egész sajtó által egyhangú örömmel üdvözölt nűdől az I-ső kötet, mely az A—K közti anyagot tartalmazza, immár befejezve fekszik előtünk. Elmondhatjuk, hogy ez az impozans kötet nemcsak igazolta, hanem messze felülmulta mindazt a várakozást, melyet a közönség s a sajtó hozzáfűzött.

A mű szerkesztője előtt két elv lebegett. Az egyik az, hogy a könyvnek mint a „tudományok enciklopédiájának” minden ismeretkörből fel kell ölelnie a szükséges anyagot. A másik pedig hogy „különös tekintettel Magyarországra” készült, tehát az általános tudás anyagát össe kell egyeztetnie a speciális magyar szempontok d. Csak egy pillantást kell vetnünk a mű belsejébe s meggyőződünk, hogy e kettős feladatot dr. Acásdy Ignác kitűnő tapudattal és ritka szerezésével oldotta meg.

Az „Athenaeum Kézi Lexikona” tényleg felöleli az emberi ismeret és tudomány egész mezét, a közhasznú ismereteket épúgy, mint a szak-tudományok anyagát, vagyis mindazt tartalmazza,

amit a külföldi 10—16 kötetes nagy ism-rettárak. Ez természetesen csak ugy volt elérhető, hogy a szigorú kritikával megvalogatott és ügyesen csoportosított anyag feloldozásában a lehető rövidség és tömörség tartatott szem előtt, mi azonban sehol sem történt a világosság és teljesség rovására. Legyen elég példa gyanánt az elektromosságról szóló cikkre hivatkozni, melyek sokkal szűkebb helyen kimerítőbben, világosabban és gyorsabban tájkozhatjuk az olvasót a villamoságra vonatkozó összes tudnivalókról, mint bármely külföldi nagy lexikon. Ugyaníly bárki által érthető s egyáltalán a szakembert is kielégítő cikkeket tárgyalja a könyv az összes természeti, műzaki, orvosi, nevelgazdasági és társadalmi tudományok egész körét, mindenütt tekintettel a legújabb vívmányokra és ezek gyakorlati hasznára, valamint az illő dolognak magyar irodalmára. Cél szerűen van keresztálvítva a gyakorlati szempont a jogi, államtudományi, közgazdasági, adóés pénzügyi fogalmak és kérdések tárgyalásában is, eklektrív azokat a hosszú lére eresztett láncolatú fejtegetéseket, melyek a német lexikonok használatát oly nehézséssé és fáradságosá teszik. — Az „Athenaeum Kézi Lexikona”-ban minden e-upa életrevalóság és fűrgesség s már e tulajdonságaitól fogva könnyű lesz vaskalapos vetélytársait legyűrni.

Az egyetemes ismeretek anyagának lelkiismeretes felkarolása mellett nem kisebb érdeme a vállalatnak, hogy teljesen a magyar közönség igényeinek alkalmazkodik s minden ízében a nemzeti szellem hatja át. A „magyar globus” egész világát visszatűkűri e könyv, mely a magyar anyag-

zoltak, pogány, török, tatár — egy szóval hazánk minden ellenségei ellen.

Önök is, mélyen tisztelt önk. tűzoltó-egyleti tagok, akik bennünket a kies rónán Rába és Mura között lobogók alatt összegyűlve megtisztelték, önk is egy ilyen zászlószentelésre fáradtak ide, hogy leülethet-e a mi derek, fáradságot és leküzdöttséget nem ismerő muraszombati önk. tűzoltó-egyletünknek bátorító és buzdító példát szolgáljanak, hogy ha eddig már 10 évi fenállása óta elismerésért és hálának érdemeltek ki közhasznú és humanus működésükkel és pedig lelkesítő zászló nélkül — úgy ezután ezen most már egyháziilag is megadott lobogó alatt kétszeres buzgalommal működjenek a közjért, lelkesülve ezen elragadó jelmondat által: „Istennek dicsőség, embernek segítség!”

De mélyen tisztelt tűzoltó-egyletek és nagy közönség! az egyháziilag megadott tűzoltói zászló és az egyet abban a rendkívüli szerencsében részesült, hogy a zászlóanyai tisztéje ó nagyméltósága az angyalzavú, a mi legszeretettelőbb Grófnék Szápáry Gézáé volt szíves magára vállalni; igenis ó Nagyméltóság, akinek minden jó- és nemessért lángoló szívét magasztalják szöke Dunánk hajbai és róla zengett Adriánk partjai, miért is fogadják ó Nagyméltósága a muraszombati önk. tűzoltó-egylet legforróbb köszöntét, Muraszombat és vidékének pedig ezen magasztos ünnepélyért legközintébb hódolatát és azon ünnepélyes igéretüket, ha már szerencsések lehettünk ó Nagyméltóság! miennék nevezhetünk, mi meg óhajtunk mindnyájan háladosan lelki gyermekei lenni.

Amint észreveszem, egy igen fontos szerepet vállalt magára mai napon ó Méltóság gróf Szápáry Pál ur, midőn megkeskedt leereszkedni önkökhöz, mélyen tisztelt tűzoltók, és önök sorában helyet foglalni mint tisztelbeli főparancsnok. Engem ugyan nem lepett meg ó Méltóságának ezen igazán vonzó elhatározása, hiszen ó nemes ivadéka azon egyik legbirnerebb hősi családnak, a mely grófi család nem pézsen, sem utánjárással szerezte meg magának a 9 golyós koronát, hanem vér és élet-áldozattal a dicső hazáért, azért fogadják ó Méltóság teljes elismerésünket ezen vonzó példárért.

De mielőtt igénytelen beszédemet végezném, nem felejtkezhetem meg a mai szép ünnepély alkalmával azon általam igen tisztelt úri egynekör, akiknek a mai ünnepély első sorban köszönhetünk, — akik ugyanis ezeltől 10 évvel nemes gondokozásukkal és elszánt akaratukkal a muraszombati önk. tűzoltó-egyletet megalakították és talán teljesen is működték, ezeknek nem mondhatok egyebet, csak annyit: emeljek fel szemeket, nyissák meg szíveiket és élvezzeik egész önzetellel fáradaimuk édes gyümölcsét!

Végre meg arra kérem mint egyházi férfi a mélyen tisztelt önk. tűzoltó egylet tagjait, végezze jól és lelkiismeretesen ezen zászló alatt szép humanus kötelességeiket, de nemcsak azért, hogy az emberiség mulo és gyarló halfáját és elismerését arassák, hiszen az igen keves azon veszelékek szemben, amelyeknek önk mindenkor kiteszik egészségöket és életüket, hanem várjanak mint buzgó keresztények valódi el nem enyésző jutalmat onnan felülről a mindenek Atyjától és soha egy pillanatra se felejtkezzenek meg eltök rögos pályáján felszentelt zászlójuk ezen magasztos és lelkesítő jelszaváról: „Istennek dicsőség, embernek segítség.”

Ugy legyen!

nak oly rengeteg tömegét nyújtja, minőt a régebben megjelent sokkal terjedelmesebb ismeretárakban is hiába keresünk.

Nem csupán arról van szó, hogy a speciális magyar tudvaleitoknál a történelmi, földrajzi, népméi, irodalmi, államtudományi s egyéb szakok köréből domináló szerep jutott. Ez már magában oly érdem, mely teljes elismerésért tarthat számot. De még inkább bámulatra méltó az a leleményesség, melylyel Dr. Acadéy Ignác annyit új eszközt és módot tudott találni, hogy a mű magyar jellegét emelje. Csak azon főbb újításokat kívánjuk kiemelni, melyeket az „Athenaeum Kézi Lexikona” vezetett be először a lexikon-irodalomba. Így az egyes tudományzak történetének ismereteléséről sorban azok magyarországi története részesült ilyen formában, meg pedig oly behatáson, ahogyan szakmivében sem igen találjuk. Külön ezikkel ismeretük továbbá tudomány és köznevelődési intézetek, társulataink és egyleteinket (pl. akadémia, anthropológiai muzeum, ásványtani intézet, Bethlen-főtanoda, földrajzi társulat, Kisfaludy-társulat stb.)

Az idegen tudósoknál és írónál fel vannak sorolva műveik magyar fordításai, a reánk vonatkozó irodalommal együtt. Egyes külföldi városoknál a lexikon ottani magyar eredeti vagy tárgyú emlékeket ismertek, így külön ezik szót az aacheni magyar régiségekről, a bautzeni Mátyás-szoborról, a boroslövi magyar emlékekről stb. A magyarországi helységek német neveik szerint is előfordulnak, ami jelentékenyen emeli a mű földrajzi részének gyakorlati hasznavehetőségét.

Gróf Szápáry Pál ó méltósága t. főparancsnok felszólítására a szegbeverők a következő sorrendben léptek elő a zöld ágakkal feldíszített sátorban: Gáspár Ferencz r. k. plébános „Az atya, fiu és szent-lelek Isten nevében” jelmondatall. — Gróf Szápáry Gézáé ó nagyméltósága mint zászlóánya „Istennek dicsőség, embernek segítség.” — A koszorú leányok nevében Véniss Nucza: „Isten segítségével lenjjen a zászló a közjéért” — Blycs Béla, mint a muraszombati önk. tűzoltó-egylet elnöke: „Bátran a vészben előre” — A helyb. főparancsnok Meixner Mátyás: Amuraszombati önk. tűzoltó-egylet mük tagjai nevében: „Ha Isten velünk, ki ellenünk” — A vidéki főparancsnokok részéről a szent-góthárdi tűzoltó egylet nevében Dr. Varga Gábor ügyvéd: „Csak a szeretet lángja, béke egyetértés és bajtársi szellem szent tüze lobogjon e zászló alatt” továbbá az alsó-lendvai, zala-gereszei, mártonyheli, fel-dőri, őri-szentpéteri, sürhádi bellanczi és pálmafai önk. tűzoltó-egyletek parancsnokai jöttek. — Követtek őket Szápáry Géza kir. fődvarmester ur ó nagyméltósága, — St. Julien Györgyike grófné, — Grf. Fünfkirchen Rudolfné, — gr. Batthyány Zsigmond, — Szápáry László gf., — Pável Rammingen Albert br. nevében annak neje, — Kladziwa József nevében Batthyány Zsigmond grófné, — a kir. járásbiróság képviselőjében Dr. Prugberger Vincze ezen jelgével: „Justitia regnum fundamentum.” — Török Ernő kir. közjegyző: „Oltsalok el minden más tüzet, csak hagyjátok magasan lobogni a magyar haza iránti szeretet tüzét és a Veszta-tüzként ápoljátok folyton a felebaráti szeretet tüzét” — A szolgabírság nevében Pollák Pongrácz főlzolgabíró. — Dr. Czippott Zoltán járásorvos: „Tűzben tüzzel” — A m. kir. adóhivatal megbizásából Krausz Miksa pénztárnok. — A kir. posta- és táviradaihivatalól Véniss Gyula. — Az izraelita hitközség helyett Árvai Bernát. — A r. k. iskolából Puhán József kántorantató. — Az állami iskolából Slobich Ignác igazg. tanító, jelszava: „A felebaráti szeretet lángja ezen zászló alatt a tüzet oltsa.” — Kisdodovádért Gáspár Ferencz r. kath. plébános. — Muraszombat város megbizásából Skerlák József közjegyző. — Muraszombati takarékpénztár képviselőjében Horváth Pál ügyvéd. — A delvasmegeyi takarékpénztár képviselőjében Horváth György ügyvéd ezen jelgével: „Törhellen hűséggel e zászló iránt s férfias erővel a vészben” — A muraszombati casino nevében Koltay Győző: „Nyelvében él a nemzet.” — A gazdasági egyesület kebeléből: gr. Batthyány Zsigmond ó méltósága. — A dal- és zenegylet képviselőjében Corna Jenő: „Pályánk rokon: ti oljátok, mi szítjuk a tüzet.” — A m. kir. csendőrség. — A m. kir.

Szerencsés újításnak tartjuk azt az eljárást, melyet a lexikon nemzeti irodalmunk behatóbb ismeretése céljából követ. Nemesen az egyes írók életrajzi adatait és műveik névsorát közli, hanem felsorolja irodalmunk összes kiválóbb alkotásait, egy vagy más tekintetben figyelemre méltó termelkeket külön a művek czime alatt is és a címek mellé adja a műre vonatkozó közérdekű adatakat. Ezáltal a Kézi Lexikon régebb és újabb irodalmunknak valóságos leltárává válik s bárki könnyűséggel meg tudhatja valamely jellesebb színmű, eposz, regény stb. szerzőjét, ha a mű címére emlékszik. Ily módon ismeretere annak összes régebbi nyelvemlékeinek és codexünk ép úgy mint a legújabb irodalom termékei.

Sőt a szerkesztő műve tovább ment: a latin, francia s egyéb idegen nyelvű idézetek mellett fölvette a magyar költők, írók, szónokok műveiből közkeletűvé vált idézeteket, aranymondásokat, szárynyigéket is, miáltal a Kézi Lexikon egyáltalán idézettárrá vált, s mint ilyen irodalmunkban utókor: az első magyar „Büchmann”.

Megtaláljuk továbbá a könyvben a jellemzőbb magyar közmondásokat, a népbölcséséget e klasszikus kifejezést, ügyes csoportosításban, pl. aanya, arany, bor. eb. stb. alatt. S ha kiváló gondot fordít a szerkesztő az idegen szavak értelmezésére, nem feledkezik meg a régebb magyar nyelv, valamint a nyelvjárások kifejezéseinek magyarazáról s az egyes nyelvjárások ismerteléséről sem.

Még csak az életrajzi anyag meglepő gazdaságát és sokoldalúságát kívánjuk felismelni. A modern politikai és társadalmi körök alakjai a

pénzügyórség — és végül a „Muraszombat és Vidéke” szerkesztője Takács R. István vertek be sezeget, ez utóbbi „Egysült erővel” jelmondatall. — A szegbeverés után a zászlóanya átadta a diszes zászlót a tűzoltók főparancsnokának, ki ónagyméltóságának szíves közreműködése- és támogatását a következő szavakkal melegen megköszönte: „Nagyméltósága Grófné, kegyelmes zászlóanyánk! Fogadj a muraszombati önk. tűzoltók nevében legelhálásabb köszönetünket.” — Ezután a következő szavak kíséretében a tűzoltó-egylet f-é fordult: „Átvettém ezen zászlót. Isten éltesse egylettünket!” mire zajos eljenzés tört ki. Végre a zászló tartóhoz fordult s így szólt meg: „Ezzel átadom önnek zászlótartó felvételünket; őrizze és védje meg.” A legmegelőbb részét az ünnepélynek az „Imához” köpött, amidőn a zászlót háromszor meghajtották, a koszorúleányok letérdeltek, a tűzoltók a szokásos tiszteletet megadták, ami a jelenlévőkre meglátó benyomást gyakorolt. A mély csend, az áhitat nem egy szeméből csalta ki az öröm könnyeit, kik mindnyájan a tűzoltókkal együtt Isten áldását kérték a zászlóra, mi közben a dalárda zenekísérettel az „Isten áldd meg a magyart” énekelte.

Következett egyik lélekemelő mozzanata az ünnepélynek: grf. Szápáry Pál t. főparancsnok az cremenkiosztást megelőzőleg a következő ünnepélyes beszédet tartotta:

„1882 és 1892 legyen mai jelszavunk!

Tíz éve van annak, hogy a muraszombati önk. tűzoltó-egyletünk sikerrel működik, mely hosszú idő alatt nemcsak, hogy a lelkesedés nem csökkent, sőt — mint ez ünnepből tapasztaljuk — nőtt.

A mai ünnep nem kizárólagosan jubliárium, mert éremkiosztás és zászló-szenteléssel van egybekapcsolva.

E kiosztandó érdemek derék tűzoltóink kobelére tíz-nem 10 évi fáradaikatnak szolgálatukért és a fényes nap emlékéért.

Az egyelő fontosabb a 10 évi jubileum alkalomból tartott zászlószentelésünk, mely egyelőre is az ég áldását biztosítja.

E szentelt lobogó alatt egyesültem, feloldozva drága hazánk számjány fáradaimainkat és folytatóndunk fődös működszünket Istenért s a Hazáért. Éljen a haza!”

mely után kiosztotta az érdemek azoknak, a kik az egyletnek fenállása óta tagjai, névszerint Meixner Mátyás Bács János Pecsics József, Vajecz György, Stefánecz András, Kúhár János, Szelecz György, Antauer Jozsef, Bauer János, Baradics János, Kovács Mihály, Lejko Ferencz, Barbarics István Kereszmar Peter, Vognincics György, Divják János, Bodánecz Ferencz, Gumilár Mihály, Czanneker Károly, Szelecz János, Gredár Antal Czvetkó Henrik, Vratarics Iván, Szeesko Iván Ezután a tűzoltó-egyletek tiszteletké a zászlóanya ó nagyméltósága előtt, mire a 167 működő tűzoltó s 27 zeneszólló álló díszmenet a legszebb rendben a várkeretbe vonult s ónagyméltósága a zászlóanya előtt elvonult, a várat megkerülte, onnét kivonult

tudományi, irodalmi és művészeti élet szereplő, a főbb bírói és közigazgatási tisztikar tagjai, a katonai méltóságok, a fővárosi és vidéki journalettika emlegettekként képviselői, a tanügy kiválóbb munkásai mind helyet találtak az „Athenaeum Kézi Lexikona”-ban, mely e tekintetben is hű képet adja körünk társadalmának.

A magyarországi, mely a könyvet minden során előlünk, kifejezésre jut a hozzácsatolt táblázatokban s a rendkívüli fényes és izlleslő kiállítását műmellekletekben is, melyek szám és minőség tekintetében egyaránt felülmúljanak bármely külföldi vállalatot, elég csak a hazai tárgyú műlapok közül a magyar zászlót, czimereket és rendjeleket, a magyar katonaság történeti fejlődését, a Halotti Beszéd másolatát, egy Corvin-codex czi-nalját, a magyar díszítményeket stb. ábrázoló nagyobbrészt színes képeket felismelni, hogy fogalmat nyujtsunk azon áldozatkészegről, melyet a kiadó társulat e vállalatnak minél fényesebb kiállításra körül tanusított.

Azt hisszük, e vázlatos ismertetésből is eléggé kitűnik, hogy az „Athenaeum Kézi Lexikona” a magyar lexikon-irodalom terén páratlan jelenség, mely gondos szerkesztése, magyaros szelése, diszes kiállítása és olcsó ára által a külföldi hasonmái vállalatok nagy versenytelen győztesen fogja megállni helyét s gyorsan utat fog találni minden magyar család könyvtárába, annyival is inkább, mivel megszerzése még azoknak is ajánlatos, kik már valamely nagyobb külföldi vagy régebbi magyar lexikon birtokában vannak.

a fűtczán át a templomig, ott megfordult a menet, a Mező-s Közép-utcán át a piaczig haladt, ahol szétoszlott.

Delben 1 órakor diszebedt volt, melyen a koszorúsleányok kívül a helybeli és vidéki intelligencia s a tüzoltók jóakarói vettek részt — Az első pohárköszöntőt gróf Szápáry Pál ó meltsóga mondotta ó Felségére a királyra, amit ó közönség állva hallgatott s zajosan megjelönt. A pohárköszöntő így hangzott: *Tisztelet Urain! Ma ó nagy nap alkalmával ó sok ünneplő között kedves kötelességem tartom ó muraszombati önk. tüzoltóság nevében jófialtisúknak kifejezést adni s dícsősen uralkodó és legalkotmányosabb királyiunkra ó legelső poharat emelni. Éljen ó király!* — Kovács Károly szombathelyi törvényszéki bíró talpraesett beszédben ünnepelte ó zászlóalját, gróf Szápáry Pál újrabb beszédben ó koszorúsleányokat éltette. — Dr. Varga Gábor ügyvéd, főt. Mintsek Antal szigetvári alzóvár ó tüzoltókra. — Kovács Károly kir. tsz. bíró Agostich Pongrácz kir. járásbíróra mint ó közönség első elnöke. — Csorna Jenő szolgabíró gróf Szápáry Pál ömeltóságára — Takács R István Kovács István ev. lelkes ó vidéki vendégre örítettek poharokat. — Ebed közben süröny örkezett Pozsonyból, ó melyben annak derek tüzoltó-őpáranoska ünneplőnköröl megemlékezé s legjobb kívánatainak adott kifejezést, má jelenlevő zajsaj eljenzessel fogadtak. — Delután 4 órakor díszgyakorlatot tartott ó helybeli tüzoltó-egyület ó városház-téren, mely alatt Murkovies derek bandája jó sikerült darabokat játszott. A gyakorlat befejeztével ó menet ó várba indult s ott ó felszentelt zászlót átadta ó zászlóanya ó nagymeltsóagnak, mely ünnepléses pillanatra le ó fényképeztetett.

Este 7 óra után kezdődött ó táncmultság, ó mely élvezhető ó fiatalisg részét kívenni minden bizonyára igyekezett. — A multság helyét ó szabadban lampionok fénye árászotta el. — Az első csárdás tüze annyira gyújtó volt, hogy még gróf Szápáry Géza ó nagymeltsóaga is részt vett benne. St. Julien grófnólval fiatalisg jó kedvvel járta, mit ó közönség nagy örömmel s eljenzessel fogadott. A tánczókó közt láttuk még Szápáry László és Pál grófokat. — Rendkívüli élvezettel nézte ó nagymeltsóaga gróf Szápáry Gézáné ó tánczó párokat. Az első négyest 66 pár tánczolta, mely imponzás sorból ó koszorúsleányok egy-egy hajnali csillagként tündek eló.

A zászló-szentelés ünnepe ezneknek kedves emléke leend különösen azon megható pillanatra, melyben ó nagymeltsóaga gróf Szápáry Gézáné, ó zászlóanya ó egyesülés jelvényét ó tüzoltóságának kézbesítette, — ó midón ó tüzoltóság felszentelt zászlóra iránt ó legnagyobb hódolattal, tisztelettel viseltek. — ó midón taraczkövesek hirdettek ó sorakozást ó felszentelt zászló s ó zászlóanya védő szárnyai alá; — nem lehet szív, mely ez eseményen meg ne induljon, amely ne érezzen s ne lelkeltjön.

Fogadja ó nagymeltsóaga ó ünnepekönk tanusított áldozatkészsege- s kegyes megjelenéseért ó muraszombati önk. tüzoltók legelásabb jegyző-könyvi köszönetet.

Amidőn ezen zászlót Istén s embertársaink oltalmába ajánljuk, éltejtük ó királyt, ó hazát, ó zászlóanyát: Gróf Szápáry Gézáné ó nagymeltsóagát. Éljen!

WILFINGER KÁROLY, BÖLCS BÉLA,
jegyző. elnök.

Hírek és különfélek.

— **Előléptetés.** Főt. Rittkovich Venczel ez. kanonok s ó tótsági r. k. egyházközelet esepere — mint értesülünk — ó szombathelyi káptalához kanonokká nevezték. Noha sajnáljuk ó derek egyházfőnök távozását körinkből, mégis tisztia szívöböl fakadó örömmel fogadók ó megérdemelt előléptetését.

— **A muraszombati önk. tüzoltó-egyület** múlt hó 28-án tartott zászló-szentelési ünnepele alkalmával bevetelt vlt 846 frt 30 kr., kiadás 746 frt 42 kr., maradvány 99 frt 88 kr. Felül-fizettek: Nagymeltsóaga Szápáry Géza gróf Muraszombát 50 frt. Evy Muraszombát szülöttje Budapest 5 frt. Mosti Rézgy Muraszombát 4 frt. Ascher B. és fia cég Muraszombát 3 frt 74 kr. Cselezter Antal Muraszombát 3 frt 50 kr. Tarnóczy Bpest 3 frt. Hanz Ferencz Tarnicsa 2 frt 50 kr. Forst Károly Vas-Hidegkuti, Tóth József Bathányfalva, Reichard Ede R-gede 2—2 frt. Kúzmics István Hidvég 1 frt 60 kr. dr. Czipott Zoltán Muraszombát 1 frt 40 kr. Vogler Józsefné Széchenyit, Kájos Károlyné Bellatinéz egyenként 1 frt 20 kr. Balogh István Porogh-Szt.-Király, Arvai Bernát Muraszombát, Arvai Samu Károlyváros, Takács R. István Mszombat, Kovács Károly Szabathely, Hirschl Herman Muraszombát 1—1 frt. Berke Irén Mszombát 91 kr. Bölcz Béla, Sokál József, Mraz József Mszombát, Gerlits Sándor Szabathely 80—80 kr. Faschinger Gyözöné, Meixner Mátyásné Muraszombát 70—70 kr. Keresztury Kálmán Mártonhely, Agostich Antal Sopron, Völgyi Ferencz Csendlak egyenként 60 kr. Veren Mihály Regede, Horváth Kálmán, N. N. Muraszombát 50—50 kr. Sobár Flórián, Posztl János, Köhler János, Haf-

ner Etelka, Puhán József, Mezei Ignác Muraszombát, Moszt Ferencz ifj. Regede, Osterreich Adolf, Engel Leó Pa-Métnék, Hunyady Sándorné Muraszombát, Kuszalki Ferencz Bellatinéz, özv. Veren Ferenczné, N. N. Muraszombát, Spras Ferencz Kfhida, Fingerhut Janos M-zombát egyenként 40 fr. Kovács Ferencz Tótmórácz 30 kr. Arvai Henrik Muraszombát, Csaplovics Ferencz Márkusháza, Sós Lajos N-mesd, Mih József Martonhely, Radics Ferencz Vas-Palony, Murlicsics József Muraszombát 20—20 kr. Arvai Jusztin, Böly József, Kúhár Janos Muraszombát egyenként 10 kr. Összesen 105 frt 75 kr. — Mint szövegbe-adomány betöltő: Koszorúsleányoktól 12 frt. Délvasszegyi takarékpénztár 10 frt 75 kr. Bölcz Béla egy. elnök, m. kir. eszébdörög, m. kir. pénzügyörög 5—5 frt. kir. járásbírószék Török Ernő kir. közjegyző 3—3 frt. m. kir. adóhivatal, ág. ev. gyülekezet, izr. hitközség, Muraszombát város, Casino 2—2 frt, Nultgtr gróf Szápáry Gézáné, mlgtu Szápáry Géza gróf, St. Julien Györgyike grófné, f. Fünfkirchen Rudolfné, Szápáry László gróf, Gáspár Ferencz plébános, Moixner Mátyás főpáranosk, Olajos Sándor ügyvéd, m. kir. posta és távirat-hivatal, r. kath. iskola, kisedővoda, gazdasági egyesület, dal- és zene-egyület, „Muraszombát és vidék” 1—1 frt, Bathány Zsigmond gróf, dr. Czipott Zoltán, állami iskola, muraszombati takarékpénztár egyenként 55 kr., szolgabírószék 50 kr. Összesen 70 frt 45 kr. — Fogadják ó nemesleltői adakozók szíves adományáikért az egyelet halás köszönetét.

Bölcz Béla, elnök.

— **Köszönet-ünnep.** A Köszönet-ünnep budapesti intéző bizottsága egy értesítést adott ki, melyben felszólítja ó törvényhatóságokat, városokat és községeket, hogy fűdvölz feliratozat intézzenek Köszönethez s hogy azok ó városok, melyek még nem tették meg eddig, válasszák meg Köszönetet most díszgyakorlat. Kivánatosnak mondja, hogy ó terek vagy utazók neveit Köszönetről nevezétek el s miután Köszönet nemzeti ajándék, mely nem hajlandó elfogadni, gyűjtsenek egy Köszönet-alapítványt, melynek rendeltetését maga Köszönet alapítánya meg. — A Köszönethez intézendő fűdvölzírát csak f. hó 7-én kezdődött meg s estig már közel 1000 aláírást tartalmazó irveket hoztak vissza az íródába. A bizottság felkéri mindazokat, kik fűdvölz helyiségekben, íródáiban ily aláírásgyűjtlőveket nyilvános aláírásra hajlandók, szíveskedjenek azt ó bizottsági íródával (Harris-bazár, városházteri oldal, l. em. 26 sz. Budapest) tudatni. A bizottság felkéri ó fővárosi és vidéki egyesületeket és társasköröket, hogy tagjaik közt ily aláírási gyűjtlőveket köröztesz szíveskedjenek. — R-meljük, Muraszombát meg marad hátra!

— **Hymen.** Virág Gyula felső-ör kir. járásbírószék aljegyző jegyvet váltott Ter Józsa kisasszonnyal Zénitén, Bosznában. — Fogadja ó a jegyespár legözintébb szerencsés kivánatainkat!

— **A muraszombati kórház** felépítésének ábréjészt Szombathelyen f. hó 9-én Rtkohl Mihály muraszombati és Láng József szentgöthárdi vállalkozók nyertek el annak kitépítését. Reményünk van, hogy — ha az időjárás engedi — még az idén fedel alá kerül az épület. r. l.

— **A muraszombati kisedővoda-egyesület** óvodájának államosításáért folyamodott.

— **Helyreigazítás.** Múlt számunkban megjelent „Iskola-ügy” cz. hírtünkben muraszombati-szentesi iskolafügyl helyett muraszentesi iskolafügyl olvasandó.

— **Tüzoltó-ünnepély.** A dr. Varga Gábor ügyvéd főpáranosksága alatt álló szentgöthárdi önk. tüzoltó-egyület 20 évi fennállása alkalmából szeptember hó 17-én és 18-án emlékünnepélyt tart.

— **A vashidegkúti r. kath. iskola-épület** már évök óta oly állapotban van, hogy mindenki megbörtánkozott annak közegészségügyi állapotán. Eme ürhetlenség végre ó jobbérlelmű lakosokat arat birta, hogy ó tett színterére lépjenek s az épületet ó kor é közegészség követelményeinek megfelelőleg vagy átalakítsák vagy újat építsenek. Gyűlést is tartottak, de mint mindenütt, itt is akadtak emberek, kik ó kiadást haszontalanosságnak, ó jelenlegi állapotot pedig elviselhetőnek mondták s ezzel minden előtörökésnek útjába álltak; hiszük azonban, hogy Vashidegkúti közönsége nem hallgat ily kislektelekre, — nem áll meg ó feluton, hanem kitartással küzd ó jobbórt s mielőbb egy fényes, ó kor igényének megfelelő iskolát állít gyermekeinek. A maradiság jellegét hordja magára ó fára mindaddig, míg ó régi bajján nem segít; pedig mily könnyen tehetné az ó vashidegkúti fára, csak akarat s öszterlet és ó czél félig el van már érve. r. l.

— **Elvesztett** 4 darab magyar vöröskereszt sorsjegy. A megtaláló kérietik, azokat ó lapok szerkesztőségébe útján ó károsnak kezeizhez juttatni, ki ó szívesseget illő jutalomban fogja részesíteni.

— **Az esztét pénz** bevonására vonatkozólag ó pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi pénzügyi hatósághoz és hivatalhoz, ó melynek értelmében bevonatnak ó régi kértfinytok, ó régi egyforintok, ó újabb és régiebb veretű huszások és ó még forgalomban lévő egyhatód forintok (régi hatások, ó 5 krajczárosok

és 3 krajczárosok, az egész, fél és negyed koroná-tallérok.

— **A kolereveszély** mindennap nagyobb lesz. A látványok egy ó szörnyű ragály terjedésé jelentik. Ily körülmények között több mint valószínű, hogy Magyarországon sem kerülhetők ki az emberpusztító rém látogatását, ó azért mindenki, hatóság, mint magában emberlelkiseméthebi kötelességének tartja, minden óvintézkedést megtenni s a rendeletet szigorúan megtartani. Különösen ajánljuk ó legnagyobb tisztaság és meretlektességet, mert ez ó egybirtosabb óvszer ó járvány kitörése ellen s ó legelhatóságabb eszköz annak elnyomására, ha minden vigyázat ellenére is kitört.

— **Meghívó.** Szarvaslak és környékbeli ifjúsága f. évi szeptember hó 17-én Vízvendván ó Koblenzer-féle vendéglő tágas kertjében és termében ó magyar nyelv tanulmányban előmenetelt terő tanuló megjutalmazására ósi táncmultságot rendez. Belépti díj személynként 40 kr. Kezdet delután 4 ór. A zenét „Fitya” jeles zenekara szolgálta.

— **Erdemes mérkőzőjére** talált Horváth Kálmán biciklistánk é hó 9-án, ki visszaállítandó ó már egy ízben elcsúszott biciklista-beesületet, fogadtat telt Soós Lajos úrral, hogy 4 kilométernyi utat kisebb idő alatt paripáz be, mint Soós úrnak 2 km-ért futással. Ez érdekes versenyen egész totalitárat belekelezték és számosan persze ó biciklistára tettek. A pályafelügyelőkel állítóat uszonyt telt pont 6 óraker velle kezelték ó telen. Legtöbben ó hidvégi csárdánál élyozkedtek el ó fűrkésztek, hogy mikor tórára ó biciklistára, kit ó sok jó hid (?) nagy forgalmú és rossz országút annyira megakadályozott, hogy kérsytelen volt fogadását elveszteni. A peresekkel előbb czélöz órt győztes kengyfűtőt felkocsarúztak ó versenybírák s utána jóval murit csaptak. Ugyanazon este, nem bírván elúrtni egy vidéki kerekese ez érkelési bukást, ajánlközött ó verseny megújítására. Hát csak hadd lássuk!

— **A községek új kötelessége.** Több törvényhatóság kérdésezt tette azt ó ügyet, hogy vajjon ó községekben elhalt idegen és vagyonatlan egyének temetési költségeit ki tartozik viselni. A belügyminiszter egy legközelebb előfordult esetben felhívta ó törvényhatóságok figyelmét az 1881. május hó 26-án kelt rendeletére, ó mely szerint minden község ó határában halva talált vagy benn ó községben elhalt s teljesen vagyonatlan egyének eltemetésével mellőzhetetlen járó költségeket ó saját közpénztárából tartozik fedezni.

— **A kisedővoda kiképezéséről** eddig jóformán csak két magán-egyesületét fűntartott képző-intézet gondoskodott. Most, ó kisedővoda ügyének törvényes rendezése alapján négy római katolikus (Kálocsa, Nagyvárad, Szatmár-Neméti és Esztergom) s három állami (Hódmezővásárhely, Pozsony és Szécsi-Szentgyörgy) képzőintézet léteztelt, úgy, hogy már ebben ó tanévben kilenc képzőben nevelnek óvokat. — Minden intézetben kizárólag nők jelentkeznek, bár ó törvény ó férfiak számára is nyitva tartja ezt ó pályát s húsz évvel előtört hazánkban még csaknem kértel nélkül férfiak voltak ó kisedővodaok.

— **A kopálni elődjé.** A Nápolyban kopáló Succi jól ellátta gyomrát mielőtt megkezdte volna lejárabb 40 napos bűntöltését. Ime az érdekes menü: osztrigák, rizselves, rántott hal, spinótfelék, befőstak, gyümölcs, sajt, egy palacska posztippai bor, kávé, kenyék. Mint levelözök írja, Succi egy falatot sem hagyott hátra az egyes ételköből, ó min az öt kizsgáló pinczer szint megbörtánkozott. Azon eszkdálkozott, hogy képes annyit kopálni egy olyan egészséges gyomru halandó.

— **A világ összes városai.** Legnagyobb statisztikai kimutatások szerint az egész világon 232 olyan város van, ó melyben ó lakosok száma meghaladja ó 100,000-ot. Millió lakosságu város van tízenegy, u. m. London 5,66, Paris 2,3, Berlin 1,6, Peking 1,6, Kanton 1,6, Tokió 1,6, Bécs 1,3, Chicago 1,1 milliónyi, s Filadelfia, Szucsau, Sziangtan, Szingán és Csacsuan egy-egy milliónyi lakossal. Olyan város, ó melynek lakossága meghaladja ó felmílliót, mindössze 18 van (ezek közé tartozik Budapest is.) 300—500 ezer lakosságu város 31, 200—300 ezer lakosságu 39, 100—200 ezer lakosságu pedig 130.

— **Szesses itatok** hamisítása ellen adott ki rendeletet ó miniszterium, melynek értelmében minden szessesítelt kimerő ízet ó közgazdasági hatóság felügyelete alá helyeztetik közegészségi, közkerkelési és közrendészeti szempontból. A felügyelet kiterjed bor, must, gyümölcsbor, sör és égetelt szesses itatok árusításra, továbbá korcsmárosok, sörgyárosok, pálinka-égetők, bor, sör és spiritusz kereskedőkre, szatócsokra és mindazokra, kik szesses italokat kicsejnyben árusítanak, így cukrászokra, kávécsokra és szőlőbirtokosokra is, kik saját termelvényeiket árusítják. Az első felügyeletet gyakorolják kis községekben ó bírák, rend. tan. városokban ó rendbírók, ezek felett áll ó járási vagy városi orvos.

